

FRANSIZ ÖPÜCÜĞÜ

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİNDE AMERİKALILAR
İLE FRANSIZLARIN İNİŞLİ ÇIKIŞLI AŞK HİKÂYESİ

STEVE BASSETT

Steve Bassett

FRANSIZ ÖPÜCÜĞÜ

Soğuk Savaş Dönem inde
Amerikalılar ile Fransızların
İnişli Çıkışlı Aşk Hikâyesi
Çeviren: Zeynep Yaprak Yeşin Yalçın

© 2023 - Steve Bassett

Tektime tarafından yayımlandı

“Altın Getto içinde sıkışıp kalmak çok kolaydır. Altın Getto içinde sıkışıp kalma, dışarı çık, şehre in, insanlarla tanış ve dışarıdaki gerçek dünyayı keşfet.”

Kara Yüzbaşı Francis C. Nollette’in Déols Châteauroux Hava Üssü Lisesinde okuyan oğlu Frank Nollette verdiği sert uyarı.

“Amerikan varlığı, her yönüyle güneşli günlerimizin tılsımıydı.”

Leandre Boizeau, “La Bouinotte” isimli yerel derginin komünist yayıncısı.

“Duvarlara ABD Evine Dön yazan komünistler birer korkaktı.

Bu yazıları gece yazdıktan sonra, saklanmak için koşarak evlerine gidiyorlardı.”

René Coté, ABD’li eski pilot ve Châteauroux’lu bir iş insanı.

İçindekiler Tablosu

Ön Söz

Giriş

1 Dönüşüm ve Reaksiyon

2 Masa Başında Çalışan Pilotlar

3 Zoraki Eşitlik

4 Taşralı Kız

5 Siz İsteyin, Biz Yapalım

6 Mısır, Buğday, Yulaf ve Ev

7 Çalınan Yumurtalar ve İhanet

8 Aslında Öyle Olmayabilir

9 Che Guevara ve Bir Dikiş Makinesi

10 Göçebeler ve Air Force One

11 Vatanseverlik, Kırık Şişeler ve Penisilin

12 Betty Boop ve Kanat Yürüyüşü Yapan Asker

13 Yas, Mindszenty ve Michelin

14 Fırsatlar, İyi ve Kötü

15 Terk Ediş

Son Söz

1 Dönüşüm ve Reaksiyon

*Taşralı kız, bekâr, hayatını taşrada geçirmek istiyor.
Çiftçi, mülk yöneticisi veya benzeri görevleri olan biriyle
evlenmek istiyor.*

Traktörün bir fotoğrafını gönderin.

‘Le Chasseur Francais’ gazetesinde çıkan bir ‘Evlilik İlanı’.

‘Le Chasseur Francais’ gazetesinin evlilik ilanları bölümünde, bir Fransız genç kız tarafından yapılan bu çağrı, 1940’lı yılların sonundan başlayarak 1960’lı yılların ortasına kadar Fransa’da devam eden bir fenomeni bundan daha kısa ve öz bir şekilde özetleyemezdi. Truman Doktrininin koruyucu şemsiyesi altında, Fransızların yanı sıra İngilizler, Hollandalılar ve daha az ölçüde Almanlar, Sam Amca’nın zenginliğinden faydalanmıştı. Şimdi ödeşme zamanıydı. On yıldan daha kısa bir süre önce Batı Avrupa’nın çoğunu harap eden bir haçlı seferde, Hitler Nazizm’ini Almanya’dan söküp atan başlıca faktör Amerika’nın devasa savaş gücü olmuştu. Truman doktrininin yanı sıra Marshall Planının devreye sokulması ise; ulusumuzun tarihindeki en başarılı dış politika girişimi olarak övülüyordu.

Yaklaşık 40.000 nüfuslu bir kasaba olan Châteauroux, mevcudiyetini tarıma borçluymuştu. Berry bölgesinin zengin toprağı, kışlık ve yazlık buğday, yağlık ayçiçeğı ve mercimek için yılda en az üç kez bellenişiyordu. Burası, hantal kalın toynaklı canavarların münhasır alanı değildi artık. Enerji, ardında keskin dizel dumanları yayan makinelere hapsedilmişti. ‘Beygir Gücü’ ifadesinin şimdi çok farklı bir anlamı vardı. John Deere, Caterpillar traktörleri, McCormack ve International Harvester biçerdöverleri, yeni tarım tapınağında saygı görüyorlardı.

1947 yılının Ocak ayında, ABD Dışişleri Bakanı George C. Marshall, Harvard Üniversitesi’ndeki bir konuşmasında dinleyicilere şöyle sesleniyordu: “Çiftçiler temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için her zaman şehirde yaşayanlara yiyecek malzemeleri üretmişlerdir. Bu iş bölümü modern uygarlığın

temelidir. Günümüzde bu temelin yıkımı ile tehdit ediliyoruz.” Bu, Marshall Planı’nın doğuşuydu.

Üç ay sonra, Başkan Harry S. Truman Kongre’de şunları söylüyordu: “Totaliter rejimlerin tohumları, sefalet ve yoklukla beslenir. Açlığın ve ihtilafın şeytani toprağında yayılır ve büyürler. Bir halkın daha iyi bir yaşam umudu tükendiğinde, olgun hale gelirler. Bu umudu canlı tutmak zorundayız.” Berry bölgesinde, özellikle Châteauroux kasabasında, güçlü ve inatçı Komünist çekirdek kadro beklemeydi. Parti üyeleri için Truman’ın sözleri doğrudan bir meydan okumaydı. Neye karşı bir meydan okumaydı peki? Neyi korumak istiyorlardı?

Marshall Planı kapsamında Birleşik Devletler, sadece ekonomik yardım olarak 20 milyar ABD Doları harcayacaktı. Buna askeri mühimmat dâhil değildi. Bu husus Josef Stalin’in kafasını karıştırmıştı. Onun için karşılık istenmeksizin askeri yardımın yanı sıra ekonomik yardım yapılamazdı. Marshall Planını alenen bir ‘hile’ olarak tanımlayarak kınadı. Dış yardımları kolaylıkla onaylamayan bir kurum olarak bilinen Kongre, Stalin’in bu açıklaması karşısında hızla hareket ederek Marshall’a istediğini verdi. Bu devasa para akışı, Avrupalıların evliliğe bakış açılarını genişletmenin yanı sıra çok daha fazlasını gerçekleştirmelerini sağlayacaktı. İşte, Le Chasseur Francais gazetesinden alınan bir başka örnek.

Mülk sahibi, 480 hektar, 22 yaşındaki kızı için talip arıyor.

Büyük çeyiz ve çiftlik hakları.

Sadece ciddi talipler.

Koca avcısı genç kızlar, orta Fransa’nın her yerine, en ufak bir utanma emaresi göstermeksizin erkek aranıyor ilanları gönderirken, bir başka gazete ilanı Elizabeth Reh ve üç kızını Berry’e, kıtalar arası bir göçe teşvik ediyordu. Bu, Elizabeth’e aradığı fırsatı sunmaktaydı. İlan, Avusturya’nın güneyindeki Ernstbrunn Şatosu’nda tutulan ve Alman köklere sahip yüzlerce Yugoslav mülteci arasında dolaşıyordu. Annesi bu ilanı okuduğunda, Anna Reh neredeyse yedi yaşındaydı. Annesi inanılmaz bir şekilde, kendisine ve ailesine masrafları ödenmiş bir özgürlük bileti teklif edildiğini fark etmişti. 1949 yılında Marshall

Planı Fransa'da söz verdiği vaatleri gerçeğe dönüştürürken, Berry'deki Fransız çiftçiler, büyük miktarlardaki Amerikan doları akışına ve zahmetsizce elde ettikleri ekipmanlara uyum sağlamakta zorlanıyorlardı. İlan çok açıktı: "Orta Fransa'nın Châteauroux bölgesinde çiftlik için yardımcı aranıyor. Yugoslav mülteciler için ulaşım ve hemen barınma mevcuttur." Reh ailesinin uzun hikâyesini, özellikle de bir Amerikan Üssündeki sıradan bir işin Anna'nın hayatını sonsuza dek nasıl değiştirdiğini daha sonra anlatacağım.

2005 yılında, Sainte Colombe'deki küçük evimizden D2 otoyolunun karşısına kadar birçok hektar toprağa sahip olan zengin çiftçi komşum Gerard Charbonnier ile röportaj yaptım. O zamanlarda, 20'li yaşlarında olan genç bir adam için Marshall Planı köklü değişikliklere sebep olmuştu. "Sonra Marshall Planı devreye girdi. Birçok şeyi değiştirdi. İnsanlar değişti. Ödünç para ile traktörler alabiliyorduk. Amerikan traktörleri. Evimizde Alman traktörü vardı. Bir biçerdöverimiz yoktu.

İlk aldığımız makineyi hatırlıyorum. Tırmıklama işlemi yaparken dönüp arkana baktığında neler yaptığını göremezdin. Yaptığımız işi göremezdik. Deliklerden birine yumurta bırakmak isteyen bir ördek varmış. Sonrasında ondan geriye kalan iki bacağı bulmuştuk." diye anlatıyor.

Châteauroux'da bir sürücü kursu işleten bir başka komşum Jean Diez'in, 1950'lerde bir çocuk olarak gördüklerine ilişkin değerlendirmesi ise şöyleydi: "Traktörler vardı. Amerikan traktörleriydi ve Fransızlar onları kullanıyordu. Tarımdaki değişimleri takip etmeliydik. Güçlü olan hayatta kalırdı. En büyük traktörü olan ve tarlada daha az vakit geçiren hayatta kalırdı."

Ama herkes bu gelişmeye aynı çerçeveden bakmıyordu. Konuşmamız esnasında, Charbonnier, şimdi aramızda olmayan ve ahırına John Deere traktörünün yerleştirilmesini sessizce ve şaşkınlıkla izleyen komşusunu hatırladı. Komşusu Charbonnier'e şöyle söylemiş: "Tüm hayatım boyunca atları kullandım. Sayılarının 20'ye ulaştığı zamanlar oldu. Neden bir traktöre ihtiyacım olsun ki? Onu asla kullanmayacağım. Traktörü oğluma bırakacağım." Charbonnier, traktörün komşusunun ahırına ite kaka

yerleştirilip satılığa çıkartıldığını ve oğlu çiftliği devralana kadar bu şekilde kaldığını söyledi.

Bunlar gibi anılar, neredeyse on yıllık bir çaresizliğin gerçekten sona erdiği inancını benimseten, gerçek umut anılarıydı. Naziler gelmiş ve gitmişti. Onların işbirlikçisi Vichy hükûmeti ise, siyah uzun çizmeli patronlarının Ren'in karşı kıyısına geri dönmesiyle birlikte paramparça olup dağılmıştı. Endişe edilecek çok az şey var gibi görünüyordu. Hem neden endişe edeceklerdi ki? İyi niyetli Sam Amca kabarık cüzdaniyla birlikte gelmişti. Atlantik'in iki yakasındaki gelişmeler, ayrı ayrı incelendiğindeyse ironi su yüzüne çıkmaya başlıyordu. 29 Ağustos 1949 tarihinde hallerinden memnun Berrichon çiftçileri hediye edilen Caterpillar, John Deere ve International Harvester makinelerini tarlalarında çalıştırırken, Sovyetler Birliği ilk atomik cihazını Kazakistan'ın Semipalatinsk kentinde başarıyla test etmişti. SSCB'nin elinde bulundurduğu nükleer cihazlar, Amerika'da, sonunda Sivil Savunma Bürosu'nun yeraltı sığınaklarının kazılmasını teşvik etmesine ve bunun nasıl yapılacağına dair kılavuz yayınlamasına yol açacak olan kıyamet korkularının artmasına neden olmuştu. *Popular Mechanics*, *Life* ve *Time* gibi gazete ve dergiler benzer kılavuzlar yayımlıyorlardı. İkinci Dünya Savaşı sırasında nispeten zarar görmemiş Birleşik Devletler, yeraltına iniyordu. Tek bir Berrichon'lunun sığınak kazmayı düşündüğüne veya bunun için vakit ayırdığına dair bir kanıt ise bulunamadı.

Patlamış Mısır Yiyen Komünistler

Dile getirilen muhalefetin arkasında, sinsisi sinsisi dolaşan Komünistler vardı. Özellikle Berry ve Châteauroux'da ekonominin kötü olduğunu biliyorlardı. Yardıma ihtiyaçları vardı. Bu nedenle, Sovyet teorisinin temellerini oluşturan Hegelci diyalektiği hiçe sayan, harika bir bilmece ortaya çıkıyordu. Yardıma ihtiyaç vardı, ama yardım Amerikalılardan mı alınmalıydı? Asla! Châteauroux'da büyük bir Amerikan Hava Kuvvetleri üssünün açılacağına dair söylentiler vardı. Dedikodu ister doğru ister yanlış olsun, üs gerçekten inşa edildiğinde, Truman Doktrini ve Marshall Planının gerçeğe büründüğünün

kanıtı olacaktı. Yerde traktörler, biçerdöverler ve Amerikan kamyonları, havada koruyucu örtü sağlayan ABD savaş uçakları vardı. Böylece buğday ve mercimek pazara ulaşabilecekti. Bir gözlemci şöyle diyordu, “Komünistler bununla nasıl baş edebilir ki?” Sovyetlerden ilham alan Amerikan karşıtı söylem ve gösteriler zararsız sokak, duvar yazılarına indirgenecekti. O dönemin Komünistleri şimdilerde ilerlemiş yaşlılar, ancak anıları hala çok taze.

Altmış yıldan fazla bir süredir Komünist olan Pierre Pirot'nun rahat, iyi döşenmiş Châteauroux'daki evine gittiğimde, karşısındakini gözlemleyen, şarap kadehinizin dolu olup olmadığı konusunda endişelenen, neşeli, gülümseyen bir adam ile karşılaştım. “Direnc gösteren Komünistlerin çoğu, ülkenin bir işgalden, Nazi işgalinden yeni kurtulduğunu düşünüyordu.” diyerek konuya girdi. “Fransız halkı, gelen Birleşik Devletler olsa da yeni bir işgal istemiyordu.”

2005 yılında, tercümanım ve iyi arkadaşım Madame Suzette evinde, bölgenin önemli dergisi La Bouinotte'nun yayıncısı Leandre Boizeau ile bir röportaj ayarladığımda Fransız Komünizminin yeni yüzlerinden birini keşfettim. Boizeau görüşmeye, upuzun parlak gümüş renkte, üstü açılabilen bir Mercedes Benz araba ile geldi. Suzette'nin kocası Guillame, daha önce bu civarlarda böyle bir araba görmediğini söyledi. Arabanın fiyatının yaklaşık 75.000 Avro olabileceğini sözlerine ekledi. Bundan neredeyse 50 yıl önce, genç Leandre, eline ailesi tarafından tutuşturulan bir döviz ile kaldırımında duruyordu. “Sekiz veya dokuz yaşlarındaydım. Komünist bir aileden geliyordum ve ABD'nin Fransa'ya müdahalesine karşı sokaklarda imza kampanyası için imza topluyordum.” Yönetimi kaybedeceklerini anladıkları andan itibaren Komünist doktrinini desteklemişlerdi. Hem ulusal bakış açısından hem de uluslararası temelde izole edileceklerini anlamışlardı. Söylenen her şey ABD aleyhineydi. “Hala bir çocuktum. 11 yaşındaydım. Yoldan geçen Amerikalılar bize çiklet dağıtırdı. Bize çiklet vermeleri için onlara el sallardık. Bizim için Amerikalılar sevimli büyük çocuklardı.

Onları çok iyi tanıyorduk. Birçoğu üssün dışında yaşıyordu. Ev kiralayan bir sürü Amerikalı vardı. Karşılıklı davetlerin olduğu, güzel bir komşuluk ilişkisi vardı. Bazı Amerikalılar bize yemeğe gelirdi. Bizlerde onlara yemeğe giderdik. Görülmemiş bir şeydi. Hatta bizleri üsse film seyretmeye davet ederler ve torbalarda yedikleri mısırlardan ikram ederler. Bu aramızda farklı bir bağ oluşmasına neden olmuştu.”

Boizeau ve Komünist destekçisi olan ailesi için bu, baştan kaybedilmiş bir savaştı. Dilekçeler Amerikan karşıtlığı söz sanatının en güzel örneklerini içerse de; Charbonnier’in gerçekler mantığını nasıl yenebilirdi ki? “Hiç aç kalmadık. Bu, Marshall Planının temel hedefiydi. Bize yardım etmeyi amaçlıyordu.”

Fransa 1950’li yıllara girerken, Amerikalılar hakkında güçlü bir şekilde ifade edilen lehte ve aleyhte olan duygulardı bunlar. Kurtarıcı olarak görülen Amerikan askerinin anıları hala tazeyken, 1950 yılına gelindiğinde Fransızlar, “Onları gerçekten etrafımızda istiyor muyuz?” diye soruyordu.

Yeni Bir Üs ve Yeni Bir Nesil

ABD Hava Kuvvetleri’nden Tuğgeneral Joseph H. Hicks, Şubat 1951’de Paris’te üzerinde işaret bulunmayan askeri personel arabasına bindiğinde yağmur yağıyordu. O kış, hep yağmur yağıyor gibiydi. O gün de farklı değildi ve Châteauroux’ya kadar olan üç saatlik yolculuk boyunca yağmur yağmaya devam etmişti. Yanında üç yaveri vardı. O yılın başlarında, Fransız hükümeti, geçmişi 1917 yılına dayanan eski bir Fransız hava üssü olan La Martinerie’yi Amerikalılara devretmeyi kabul etmişti. Plana göre üs, Kuzey Amerikan Anlaşması Örgütü (NATO) ülkeleri için başlıca tedarik deposu olacaktı. Bu, Hicks’in La Martinerie’ye ilk ziyaretiydi ve açıkçası ne ile karşılaşacağını bilmiyordu.

52 yaşında, Glenwood, Mississippi’li bir beyaz olan general, askeri kariyerinin sonlarına yaklaştığının farkındaydı. West Point mezunu olup, uçuş brövesini 1925 yılında alan general, 26 yıllık mazarine dönüp baktığında, çok başarılı bir savaş veya bir bombardıman pilotu olmadığını kabul ediyordu. Hava fotoğrafçılığından tedarik ve satın almaya geçmiş, Hava

Kuvvetlerinde kendine bir yer edinmişti ki bu yer, Soğuk Savaş talepleri ile değişen ABD ordusunun çehresi için giderek daha değerli hale gelmişti. Châteauroux ikramiye gibi bir görevdi. Bir kere kurulup, işler hale getirildiğinde, tüm Avrupa, Kuzey Afrika ve Orta Doğu için ikmal merkezi olacaktı.

Arabası Orleans'ın kenar mahallelerinden geçerek N20 boyunca güneye, Vatan'a doğru ilerlerken Hicks, emrinde görev yapacak genç askerleri merak ediyordu. Önceki Temmuz ayında Kore Savaşı patlak vermişti.

Bu savaş Truman yönetimini şaşırtmış ve onları hazırlıksız yakalamıştı. Çinli Komünistler, devasa bir ordu toplamışlar ve ABD askeri istihbaratının akıl almaz bir başarısızlığıyla, fark edilmeden Kuzey Kore'nin derinliklerine sızarak ABD Ordusu'nun 2. Piyade Tümeni'ni kuşatarak, esasen onları bertaraf etmişlerdi. Kara Kuvvetlerinin ve Deniz Kuvvetlerinin, şimdi genç adamlara, hem de çok fazlasına ihtiyacı vardı. Açık ve basit haliyle, ölüme gideceklerdi. Pentagon koridorlarında bir aşağı bir yukarı dolaşan panik, elle tutulur cinstendi. Gençlerin ilk başta Amerika'da altı haftalık eğitim almalarına karar verilse de, bu süre önce dört haftaya ve ardından iki haftaya indirilmişti.

Sonuç olarak, ekipmanı noksan, yetersiz eğitilmiş çocuklar kaybedilmek üzere olan Pusan bölgesine gönderildiler. Deneyimli gazeteciler kısa süre sonra değişik hikâyeler anlatacaklardı. Bu hikâyeler yerel barlarda kulaktan kulağa hızlı bir şekilde yayılmaya başladı. 18-19-20 yaşındaki gençler arasında, Kara ve Deniz Kuvvetlerinde ölümcül olabilecek iki yıl yerine, Hava Kuvvetlerinde dört yıllık askerlik çekici gelmeye başlamıştı. Bu gençlerin çoğu Châteauroux'ya geliyordu. Ama ne düşünerek geliyorlardı? Hicks, uçma sevgisini ve bunu mümkün kılan askerlik hizmetini yanında getiriyordu. Ne tür genç adamlar ile çalışacağını görmek ilginç olacaktı.

1951 yılında, ilk gelenler arasında yer alan genç havacılarından biri Gene Dellinger'dı. Newton, Kuzey Carolina'lı, beyaz, Dellinger, liseden yeni mezun olmuş 18 yaşında sağlıklı bir gençti.

2009 yılının Temmuz ayında Dellinger şunları anlatmıştı: "Ağabeyim Kara Kuvvetlerine yazıldığı için ben de Hava

Kuvvetlerine katıldım. Üniversiteye gitmeye hazırdım ve kabul edilmişim. Ancak, kısa sürede askere çağrılacağımı biliyordum. Ağabeyim, “Neye istiyorsan ona katıl, ama kısa sürede seni askere çağırmalarına izin verme.” demişti. Hakikaten, Hava Kuvvetlerine başvurduktan çok kısa bir süre sonra askere çağrıldım.”

CHAS’ın ilk komutanı Hicks ve evinden ilk defa ayrılan saf genç Dellinger, kendilerini I. Dünya Savaşı’nda nispeten dokunulmayan ancak II. Dünya Savaşı’nda sık sık hava akınlarına maruz kalan Berry bölgesinde buldular. Müttefik bombardımanlarının ardından çekilen fotoğraflar tam bir yıkımı gösteriyordu. Hangarlar, makine atölyeleri, bakım binaları ve depolar yerle bir edilmişti. Yıkıntıların arasında bir Alman Focke-Wulf 190 savaş uçağının gömülü olduğu görülebiliyordu.

Vichy tarafından yönetilen Bağımsız Bölgenin bir bölümü olduğun için, Châteauroux tren istasyonu ve elektrik santrali Alman bombardıman uçakları tarafından değil de, Müttefiklerin saldırıları sonucu yıkılmış ve bölge savaş zamanı zorluklarla karşı karşıya kalmıştı. Bir süre için Almanlar, La Martinerie’deki uçak pistini ele geçirse de, savaşın son aylarında, Vichy hükûmeti çökerken Alman kara kuvvetleri bölgeden ayrılmıştı. Şimdiye büyük bir Amerikan gücü oluşturuluyordu ki bu modern Berry tarihinde şimdiye kadar görülmemiş bir askeri işgaldi. Bölge sakinleri daha önce böyle bir şeyle baş etmek zorunda kalmamışken, bunun üstesinden nasıl geleceklerdi?

Arabası Vierzon’un ıslak yollarından geçerken Hicks’in düşünceleri, kısa bir süreliğine onu bekleyenlerden uzaklaştı. Düşünceleri Yeni Gine’ye, 1944 yılında Hollandia muharebesinin geçtiği havaalanına gitti. Yaşananları ve şahit olduğu dehşeti şimdilerde garip bir şekilde daha gerçek olarak hissediyordu. İnsan dayanıklılığının test edildiği, iki yıl süren şiddetli çarpışmalardan kısa bir süre sonra Uzak Doğu Hava Komutanlığı’na ikmal şefi olarak atanmıştı. Leş gibi kokan bir orman, bataklıklar, berbat bir sıcak ve nem, yılda 720 cm’ye kadar yağın yağmur, sıtma ve çürüyen orman, hepsi insan kıyımı için korkunç bir manzara sunuyordu. Etrafı çevreleyen ormanda, düşman Japonlara ait iskelet kalıntıları vardı. Japonların umutsuz

imparatorluk rüyasının sessiz, paslı birer ifadesi olan, yerde yok edilmiş 340 düşman uçağının pistler üzerindeki enkazlarına dokunulmamıştı. Hicks sık sık bu lağım çukurunun, Amerika'da çok az hatırlanan ve hatta daha da az takdir edilen Backwater Savaşı'nın sembolü olduğunu düşünüyordu.

Fransa'daki En Çirkin Şehir

Hicks, arabası Châteauroux şehir merkezindeki St. Catherine Oteli'nin önünde durduğunda, geçmişi unutmayan ancak yeni sorumlulukları ile yaşamak zorunda olduğunu bilen ve hayatının en zorlu görevini üstlenmiş bir adam olarak arabadan inecekti.

Hicks fiziksel olarak iri bir adam değildi. Yeni nesil havacıları yola getireceği ve onlara liderlik edeceği üç yıllık bir kaos döneminde işine çok yarayacak şekilde aksi tavırlı ve kısa boylu biriydi. Dellinger, "Hicks, ağız dalaşına giren bir liderdi." diye anlatıyor. "Kendisine saygı duyulmasını isterdi. Bir generalin arabasında hayatımda gördüğüm en büyük yıldızla sahipti. Belki kısa boylu bir adam olduğu için öyleydi. Bir keresinde, grup halinde hava üssünün kapısı önünde beklerken, üzerinde büyük bir yıldız olan Chevrolet makam arabası ile önümüzden geçmişti. Yolun diğer tarafında kaldığımızdan ona selam verememiştik. Hicks arka koltukta otururken birden yerinden sıçradı. Bunu asla unutmayacağım, arabasının durdurulmasını söylerken bize baktı. "Burada komuta kimde?" diye bağırdı ve görevli iki başçavuş, astsubay rütbesine sahip oldukları için tutuklandılar ve selam vermedikleri için ikisi de rütbelerini kaybettiler."

Görevin ilk ayı boyunca 'mevcut durum' gizli tutuldu. Hicks, yanında yardımcıları ve tercümanı ile birlikte, La Martinerie'yi ve yeterince kullanılmayan bir uçak fabrikasını ziyaret etti. Déols Châteauroux Hava Üssü olacak iki pist hazırlamayı planlıyordu. Yerel gazete La Nouvelle Republique du Centre Quest'te 19 Mart 1951 tarihinde 4.000 kadar ABD askerinin yolda olduğunu bildirir haber yayınlanıncaya kadar hiçbir açıklama yapılmadığı için, kasaba halkı bu konudan bihaberdi. Böylesine saçma bir şeye kim inanırdı ki? Burada, Châteauroux'da? Hiçbir şeyin ortasında? Bir

Amerikan hava üssü? At gözlükleri çıkarılmış ve tartışma başlamıştı. On altı yıl boyunca bu tartışma devam edecekti.

Fransa'nın turistik merkezlerinden birinin korunması için yerel vatandaşların güçlerini birleştirilmesi gibi bir şey değildi. Aslında Berry ve sakinleri, Fransızca'yı konuşma şekilleri ve günlük yaşam biçimleri açısından Fransa genelinde alaycı bir şekilde 'Berrichon' olarak anılırdı. Parisli arkadaşlarımın kelimeleri kendilerinden farklı bir şekilde telaffuz eden bir köylü ile karşılaştıklarında kullandıkları ifadeyi birkaç kez duyduğumu hatırlıyorum. Arkadaşlarım 'Berrichon' derlerdi. Dil kurallarını ihlal eden kişinin Berry'den ya da Brittany'den olması hiç fark etmezdi. Châteauroux o zamanlar Berry'nin kalbiydi ve halen öyle olmaya devam ediyor.

“Châteauroux, Fransa'nın en çirkin şehridir.” demiş Jean Giroudoux. “Bütün ara sokaklarını benimsiyor, seni alt üst ediyor, saçlarını dağıtıyor ve seni seviyorum.”

Giroudoux'un bu süslü tanımını deneyime dayanıyor. 1893 - 1900 yılları arasında Châteauroux'da öğrenci olan Giroudoux, oyun yazarı olarak uluslararası ününü 'Chailot'un Çılgın Kadını' ve 'Truva Savaşı Olmayacak' oyunları ile kazanmıştı. Bir Berrichon, şehirler arasında en çirkin ve hassas olanı sevmenin nasıl mümkün olduğunu çok iyi bilir. Nede olsa, Giroudoux gibi şöhretli biri sizi Fransa'nın en

çirkin şehri olarak adlandırıyor, bunun bir değeri olmalıydı. Ve Châteauroux'nun iyi kalpli sakinleri, bir liseye 1949 yılında adını vererek onu ödüllendirdi. Bugün, Eski Şehir içerisinde dikkatlice bakarsanız onu anan bir plaket görebilirsiniz.

Okula Giroudoux adı verildikten iki yıl sonra, küçük bir askeri kamyon kervanı şehir merkezindeki tren istasyonundan La Martinerie'ye doğru yola çıkıyordu. Havacı Nick Loverich için bu, Amerika'da başlayan bir maceranın sonuydu. Paris'ten Châteauroux'ya yapılan tren yolculuğu, gelecek şeylerin habercisiydi. “Trenle buraya geldik. O zamanlar trenlerinde üçüncü sınıf vardı ve o sınıfta seyahat ettik. Çok kalabalıktı ve hiç rahat değildi. Oraya vardığımızda I. Dünya Savaşı'ndan kalma eski bir üs olduğunu gördük. Eski hangarlardan birine kurulmuş

bir yemekhanede karnımızı doyurmak için önce üç saat kuyrukta bekledik. Her yer çamur içindeydi. Her şey kamyonlarla geliyordu. Bir kamyon kişisel eşyalarımızı, bir diğeri ise paketlenmiş çadırlarımızı boşaltıyordu. Nereye boşaltıldığının önemi yoktu çünkü her şey çamura batmış durumdaydı.”

24 yaşındaki Loverich’in, kendisiyle birlikte gelen çoğu 19 ve 20 yaşındakilerle pek ortak noktası yoktu. Onların aksine yedi senedir tıraş oluyordu. Loverich, Ohio’nun çelik kasabası Youngstown’da, on üç kardeşten biri olarak doğup büyümüştü. Çelik işçisi babasının ailesini geçindirmek için katlandıklarını takdir etmeyi çabucak öğrendi. Loverich, henüz çok gençken babasıyla birlikte fabrikada çalışmaya başladı ve çok geçmeden eritilmiş çelikten yapılan büyük potaların bakımı ile geçecek sıkıcı bir hayatın kendisi için olmadığına karar verdi.

“Deniz kuvvetlerine katıldığımda, 18 yaşındaydım. 1945 ve 1946 yıllarında iki sene boyunca deniz kuvvetlerinde kaldım.” 2007 sonbaharında, Châteauroux ile tarihi Bourges şehri arasında, Issoudun’daki sevimli evinde röportaj yaptığımda 80 yaşında olan Loverich “1951’de Kore Savaşı patlak verdikten sonra geri çağırıldım ve o zaman Hava Kuvvetlerine yazıldım.” diye anlatıyor. Loverich, daha çok küçükken resim çizme yeteneğini keşfetmişti. Hava Kuvvetleri de kısa sürede bu yeteneği kullanmaya başladı. Grafik Sunum Şubesinin bir üyesi olarak La Martinerie’ye gelen ilk havacılar arasında olmasını ilginç buluyor. Kore Savaşı bir yıldır şiddetle devam ediyordu ve bir zamanlar teorik olan komünist tehdit, artık gerçektir. Türkiye ve Yunanistan’daki Sovyet destekli partizan tehditleri kontrol altına alınmış olsa da, Avrupa’da başka potansiyel sıcak noktalar da vardı. Stalin’in Fransa’yı Batı Avrupa’daki en büyük ödül olarak gördüğü bir sır değildi. 1951 yılında propaganda savaşı tüm hızıyla devam ediyordu ve Loverich’in becerileri onu mükemmel bir propagandacı yapmıştı. “Askerlerimiz ve Fransızlar arasında dağıtılacak afiş, broşür ve kitapçıklar dâhil tüm grafik ve resim projelerinden şubemiz sorumluydu. Bunlar arasında okullarda sunulan anti-Komünist slayt gösterileri de vardı.” Menfaatiniz ne kadar büyükse, mesajınızı erkenden iletmek o kadar önemlidir.

Bu arada yerel komünistler de, Amerikan karşıtı sert eleştirilerini büyük bir hızla yaymak için, gazeteleri *La Marseillaise* ile karşı saldırıya geçmişlerdi. Altı aydan çok daha kısa bir sürede yazarlar aşağıdaki başlıklarla bilgilendirme yapmaya başlamıştı:

17/10/51: *Fransız işçiler kışlalara tıklırken, Châteauroux’lu vergi mükellefleri, Amerikalıları barındırmak için 500 milyon dolar verecek.*

20/10/51: *Fransızca alt yazılı İngilizce posterler Châteauroux’nun duvarlarını kaplamaya başladı.*

23/10/51: *Châteauroux, işgal edilmiş şehir. Gece kulüpleri, dans salonları ve oteller, kısaca batakhaneler.*

Propaganda savaşının, temel yaşam konforları olmadan dayanmaya çalışan Hava Kuvvetleri askerleri ve Kara Kuvvetleri mühendisleri üzerinde bir etki yarattığı şüphelidir. Doğanın tüm gücüyle kendilerine karşı komplo kurduğunu düşünen zavallı bir grup adamdı onlar.

Sahada yapılacaklar basit gibi görünse de, yapılacakları hayata geçirmek o kadar da kolay bir şey değildi. “Çamur gerçekten sorundu. Otuz ila elli cm derinliğinde olduğunu söyleyebilirim. Çamur, botlarınızı ayağınızdan söküp alırdı. Yürüyebilmek için tahta platformlar döşemek zorunda kalmıştık ama çamurun tamamını kapatamamıştık. Her yerde gizli derin çamur çukurları vardı,” diye anlatmaya devam etti Loverich.

“Adı Short (Kısa) olan bir arkadaşım vardı, gerçekten şaka yapmıyorum. Adı kendisine çok uygundu çünkü çok kısaydı, boyu bir metre elli santimden biraz fazlaydı. Bir gece yemek yemeye giderken çamurun içerisinden geçmek zorunda kaldık ve yolda Short’u kaybettik. Onu aranmaya başladık ve derin çukurlardan birine bastığını fark ettik. Kapana kısılmış, çamurun derinliklerine gömülmüştü. Geri dönüp onu çekerek çıkarmak zorunda kaldık. Ancak üç kişi onu çamurdan çıkartabildi. Ve elbette botları çamurda kaldı. Short’u temizleyip pakladık ama o gece hiç yemek yemedi.”

Çadır Şehri, Çelik Baraka Şehri veya Kısaca Çamur Şehri

La Martinerie’de, Déols’tan üç km ötede inşa edilen hava üssündeki çamurun ne kadar kötüleşebileceğini hayal etmek zordu. Ancak sürekli yağan yağmur, iyimserlik için yapılan tüm teşebbüsleri engellerken, karamsarlığı yeni zirvelere taşıyordu. Görünüşe göre Çamur Şehri hiçbir yere gitmeyecekti. İlerleme olabilmesi için binlerce adamın sırlı sıklam bir şekilde çok yorucu çalışmalar yapması lazımdı. Lanet olası yağmur, çamur ve çamur çukurlarına rağmen bir ‘Çadır Şehri’ oluşturuldu. Üssün güneydoğu ucuna yayılmış, her biri on yataklı orijinal 240 çadır nihayetinde kurulabilmişti. Tek ısı kaynağının göbekli bir soba olduğu ilkel bir barınaktı.

Çadır Şehri nihayetinde ortadan kaybolacak ve yerini ‘Çelik Baraka Şehri’ olarak adlandırılan, oluklu saçtan inşa edilmiş prefabrik baraka kulübeleri sırasına bırakacaktı. Bunu kalıcı binalar izleyecekti. Binaların birçoğu bugün hala orada, çoğu boş ve yarım yüzyıldan fazla bir süre önce yaşanan destansı bir dönüşümün ürkütücü birer hatırlatıcısı. Ama gerçek anlamda, Çamur Şehri elli yıldan fazla bir süre sonra bile hâlâ varlığını sürdürmekte. Asfalt veya çakıllı yollardan veya patikalardan saptığınızda, ayakkabılarınızın veya botlarınızın çamur tarafından emilmediğinden emin olmak için ayakkabılarınızı kontrol etmeniz kötü bir fikir olmayabilir.

Çamur, asla azalmayan ve istenmeyen bir mirastı. Déols’ta kalıcı pistler dökülünceye kadar, getirilen ekipmanlar çamura batmaktaydı. Ekipman ne kadar ağırsa, çamurda o kadar derine batıyordu. Bir C47 nakliye uçağı malzemelerle birlikte indiğinde, malzeme uçak içerisinde bir gece bekletilmezdi. Aksi takdirde, ertesi sabah, uçağı çamurdan çıkarmak için vinçlere ihtiyaç duyulurdu. Komünist tehdidi altında, ekipman ve malzeme gelmeye devam ediyordu. 1951 yılının Temmuz ayında Kaptan Jack Warren ve beraberindeki altı kişi, C-47’lerini La Martinerie’nin ıslak, bataklık benzeri çimden iniş pistine yönlendirmek üzere ilk pilot birliğini oluşturmuştu. Hava

Kuvvetleri'ne eski 'kahverengi ayakkabı' döneminde katılan Warren, koşulları en iyi ifadeyle ilkel bulmuştu. "Daha önce de söylediğim gibi, tamamen çimen olan uçak pisti her zaman ıslak ve kaygan olduğu için tekerlekler her zaman kilitliydi. Bu sayede istediğim her an yeniden kalkış yapabiliyordum. Pistte ilerlemek yerine pistte kayıyordum. Çoğunlukla ağır yük değil, personel taşıyorduk. O zamanlar durum çok kötü olduğu için yüklerin büyük bir kısmı demiryolu üzerinden geliyordu."

Warren, haftada ortalama üç görev uçuşu gerçekleştirmenin yanı sıra, yemek servisi filosunda idari memur olarak da görev yapmıştı. Ki bu görevi esnasında Hicks'in dikkatini çekecekti. Warren'ın görevleri arasında, erler ve subaylar için eski bir Fransız hangarından dönüştürülen derme çatma yemekhanenin denetimi de vardı. Warren'ın çamurun ne deneli doyumsuz olabileceğini keşfetmesi uzun sürmedi.

Bir akşam yemekhaneye teslim edilen ve gece dışarıda bırakılan büyük ve ağır bir dondurma makinesi, ertesi sabah aşçılar tarafından kahverengi yapışkan bir mezara batmış halde bulunmuştu. Dondurma makinesi, Warren'ın yemekhane koşullarının seviyesini sefilden zar zor tolere edilebilir seviyeye yükseltmek için yapmaya çalıştığı bir jestti. "Orası her zaman soğuktu ve yemekler metal tepsilerde servis ediliyordu. Askerler, içi su ile dolu çöp kutuları altına ateş yakıp yemek tepsilerini onların üzerine koyarak metal tepsilerdeki yemeklerin soğumasına engel olmaya çalışırlardı. Yemeklerini eldivenleriyle yiyenler olduğunu söyleyebilirim, yemekhanede şartlar o kadar kötüydü.

Kahve için plastik bardaklarımız vardı, tepsilerde ise gümüş çatal ve bıçak kullanılıyordu. Bitmek bilmeyen hırsızlığı tahmin edebilirsiniz. Yeni taşındıkları evlerine gümüş çatal bıçakları götürülenler vardı. Durumu komutanıma bildirdim. Hırsızlığın engellenemez boyutta olduğunu, askerleri doyurabilmek için daha fazla çatal bıçağa ihtiyacım olduğunu söyledim.

Şikâyetim komuta toplantısına kadar gitmiş. General Hicks de toplantıdaymış. Toplantıya katılan komutanlardan biri Hicks'in "Bu işten sorumlu olan kişi kim? Eğer başa çıkamıyorsa, kovun gitsin." dediğini anlattı.

“İşimi yapmaya devam ettim. Hiç isteyerek yaptığım bir iş değildi zira ben bir pilottum ama bu işte de çok çalıştım. Bazı tatsız gerçekleri kabul edip, arkamı dönmek zorunda kaldım. Yüksek rütbeli kimi subayların da bazı şeyler aldığından emindim. Olaya şu açıdan bakın, yeni bir yaşam alanı kuruyorsunuz, ihtiyacınız olan bir bıçağı, kaşığı çatalı, fincanı veya herhangi bir şeyi almanın ne sakıncası olabilir ki? Evet, çalışıyorlardı ama kâr etmek amacıyla değildi, yeni evleri için gerekli olanları alıyorlardı.”

“Ayrıca, özellikle Fransız aşçılarımız ve yemekhane personelimiz söz konusu olduğu için, uğraşılması gereken bir de karaborsa vardı. Yemekhaneden alınan çok şey vardı ama hepsinin kara borsaya gittiğini düşünmüyorum. Mutfakta yardımcı olarak çalışan aşçılar ve kadınlarla bu konu hakkında konuşuyordum. Büyük dondurucularımızda mevcut olan hindileri ve tavukları ve bunun gibi şeyleri alıyorlardı. Aldıklarını iş elbiselerinin altına saklıyor ve akşam ayrılırken beraberlerinde götürüyorlardı. Bunu kara borsada satmak için yaptıklarını düşünmedim. Hayatta kalabilmek için böyle yapıyorlardı.

Burası zor zamanlardan geçen fakir bir bölgeydi. Donmuş tavukları veya hindileri, aşçıların yemeklerin çoğunda kullandığı sıcak tereyağı fiçilerine daldırdıklarını keşfettik. Tereyağı neredeyse hemen sertleşiyordu. Böylece donmuş ürünler erimeden önce eve dönmeleri için yeterince uzun zamanları oluyordu.”

Sonunda, Warren’ın tehlikeli kalkışları ve inişleri Pearce kaplamanın inşası ile kolay hale geldi. Kaplama, ilkel bir iniş yüzeyi sağlamak için bir araya getirilen oluklu metal iniş minderlerinden oluşsa da, ilk önce C-47’lerin ve daha sonra daha ağır C-119 kargo uçaklarının La Martinerie’nin çamuruna batmasını önlemeye yardımcı olacaktı.

Görünüşe göre her şey bir anda oluyordu. Çadırlar kuruluyor, ağır ekipman çamura batıyor ve çalıştırılmadan önce çamurdan çıkarılıyordu ve bunca karmaşa içerisinde bir çadır kent ortaya çıkıyordu. “Çadır Kent günleri gerçekten berbattı. Çamurla başa çıkabilen iyi bir çift botunuz varsa, şanslıydınız. Duşta bile, eğer haftada bir defa duş alabilerseniz şanslıydınız.” diye hatırlıyor eski

pilot René Coté. Fransa'ya gelen en büyük ikinci askeri birlik içerisinde yer almıştı. “Arabalar ve diğer araçlar çamura saplanmıştı ve çamurdan çıkarılmaları zordu. Üs komutanı bile buradan uzak duruyordu.” Bir şeylerin yanlış gittiği önsezisine sahip olan General Hicks ziyaretlerini genellikle haber vermeden yapardı. Dellinger böyle bir ziyareti şöyle hatırlıyor. “La Martinerie'deki çadırımızda yaşadığımız bir dönemdi. Her zaman elimizden geldiğince güzel görünmesini sağlamaya çalıştık, hatta çiçek bile diktik. Çadırın dışındaydık. Botlarımızdaki çamuru çıkartabilmek için ayaklarımızı yere vuruyorduk. Aynı anda Hicks o sürpriz ziyaretlerinden birini yapıyordu.

Çamur birikintileri içinde duruyorduk ki arabasını durdurup indi ve “Komuta kimde?” diye bağırdı. Hicks'in aradığı kişi arkadaş canlısı, gerçekten uzun boylu, siyahi bir teknik çavuştu. Hepimize sıraya girmemiz söylendi ve en önde Hicks'in arabası arkasında çavuş ve onun arkasında bizler olmak üzere çamurlu yollarda yürümemiz emredildi. Hepimiz derin çamurda adım adım ilerliyorduk, acınasıydı.”

“Hicks'in neden disipline çok önem veren bir amir olarak görüldüğünü anlamak çokta zor değildi. Yeri geldiğinde tehlikeli olabiliyordu. Ama aynı zamanda iyi bir generaldi çünkü insanları yeni kurulan bir askeri üste bir arada tutmayı başarıyordu. En kötü koşullarda bile askerde olduğumuzu unutmamızı istemediğini hissettiriyordu.”

Nick Loverich'e göre, komutanlar her zaman adamlarıyla hem iyi hem de kötü zamanları paylaşırlardı. Komutanlar her gün sizi düşündüğünü göstermezdi ama adamlarının kötü durumunu anladığını ve çenelerini dik tutarlarsa her şeyin daha iyi olacağını bilmelerini sağlayacak kadar ilgisini gösterirdi. Ancak Loverich, her zaman kabul görecekti bu düşüncenin General Hicks için geçerli olduğuna inanmıyordu. “İlk olarak hiçte insan canlısı değildi, çok fazla konuşmazdı. Her gün bizimle sohbet etmesi gerekmiyordu elbette ama onu çok az görürdük. Onun nasıl biri olduğunu şu şekilde anlatayım. Askeri üniformalı içtima için geldiğinde hala çamur şehrinde yaşıyorduk. Bu, mavi üniformalarımızla çamurda içtimaya çıkmamız gerektiği anlamına

geliyordu. Bu içtimain başarılı olma olasılığı çok düşüktü. İçtima çok uzun sürerdi. Çamur içerisinde ne kadar çok kalırsanız o kadar derine batardınız.”

Hicks’in işleri nasıl yürüttüğünün bir başka örneği de duşlardı. Aslında sadece suyla doldurulmuş 200 litrelik yakıt varillerinin dibine kaynaklanmış duş başlıklarından ibarettiler. Loverich “Sıcak suya sahip olmak bir lükstü ve nadiren sıcak suyumuz olurdu.” diye anlatıyor. “Günlerden bir gün üssü incelemek üzere Washington D.C’den kadın bir kongre üyesi geldi. Adını hatırlayamıyorum.

O dönemde birden bire herkes için sıcak su akar olmuştu. Kadın ayrılır ayrılmaz sıcak su kesilmişti. Sahip olduğumuz o birkaç dakika içerisinde akan sıcak suyun tadını çıkarmıştık ancak bu uygulamanın kongre üyesi üstten ayrılır ayrılmaz kaldırılacağını düşünememiştik.”

Genç Hava Kuvvetleri askerleri için Fransa’ya geleli uzun zaman olmuştu. Çadırlarda yaşamak ya da yerde uyumak istemiyorlardı ve bunu yapmaktan kaçınmak için fazladan iki yıl vermeye istekliydiler. Çadırında diğer dokuz adamla göbekli bir sobayı paylaşan ve münzevi bir hayat süren bir havacı, dışarıda bir yerlerde başka bir Fransa olup olmadığını merak etmeye başlamıştı ve ender bir fırsat ortaya çıktığında, bunu kendi gözleriyle görmek için kendilerini kasabaya atıp içkinin keyfini çıkartıyorlardı. Bu genç, Châteauroux’nun barlarını ve restoranlarını koruyan ve ancak botlarındaki çamuru temizledikten sonra açılan bir *güvenlik kordonu* olduğunu çabucak öğrenecekti.

Her gün, önceleri kırk, elli sonraları yüzlerce askeri getiren kamyonlar, Berry’de huzursuzluk yaratan bir merakın yayılmasına sebep oluyordu. Bu, bir başka istila mıydı? İstiladan başka ne olabilirdi ki? Benim için şaşırtıcı olan, röportaj yaptığım birçok kişinin, filmler dışında bir Amerikalıyı daha önce hiç görmemiş olmasıydı. Yedi yıl veya daha uzun zaman öncesine kadar Amerikalıları kurtarıcı olarak hatırlayanlar vardı. Ortalama bir Berrichonlu, alışılmışın dışında ve dış dünyanın ne düşündüğünü umursamadan mutlu bir yalnızlıktan gurur duyuyordu.

Genç Berrichonlular, giderek artan Amerikan varlığı konusunda kararsızdı. Genç kızlar, genellikle ihtiyatlı ama misafirperverdi. Genç erkekler ise iyi bir nedenden ötürü, temiz ve iyi giyimli Amerikan askerlerini, erkeklige geçiş dönemleri için birer tehdit olarak görecekti.

İyi Amerikalılar Nasıl Yapılacağını Bilir

“Amerikalıların kasabaya geleceğini duyduğumuzda kız arkadaşlarım ve ben lise öğrencisiydik ve onları görmek için yanıp tutuşuyorduk. Ama düzgün kızlardık, iyi bir okula devam ediyorduk ve son derece kuralcı ailelerimiz vardı. Bu sebeple onlarla iletişime geçmemiz yasaktı.” diye hatırlıyor o zamanlarda 15 yaşında olan ve merakına yenik düşen Lillianne Diez. Sonunda bir havacı ile evlenmişti ve Teksas El Paso’daki evinde kendisiyle röportaj yaptığımda 69 yaşındaydı. “Onlara cadde ortasında yaklaşmamız düşünülemezdi. Ailelerimiz bunu öğrenirse cezalandırılırdık.

Sonrasında Amerikalılar ile tanıştığımızı söylersem abartmış olurum. Onları sadece görmeye gittik. Bize çamaşırlarını şehre getirdikleri söylenmişti. *Marie* (belediye binası) yakınlarında bir çamaşırhane vardı. Orada neye benzediklerini görebilirdik. Yalnız başımıza gitmeyi aklımızdan bile geçiremezdik, bu sebeple küçük bir grup olarak bu yasak geziye çıktık.

“Gördüğümüz ilk şey, çoğu Fransız erkeğinden daha uzun, daha temiz ve yakışıklı erkeklerdi. Ertesi gün, sınıf arkadaşlarımıza şok edici dedikodu götürmek isteyen bir avuç korkmuş kız olduğumuzu hatırlıyorum.”

O farkında değildi ama Lillianne’in şok edici dedikodu peşinde koşması, Châteauroux’nun bir daha asla eskisi gibi olmayacağını kısa bir süreliğine kabul edilmesini sağlayacaktı. Amerikalılar farklıydı. Berry’de yarattıkları dünya da öyle. Bu dünya, ilk yıllarda CHAS’ta lise öğrencisi olan Frank Nollette tarafından ışıltılı olarak tanımlanacaktı. Altın getto yaratmak için gerekli olan bileşenleri Frank şöyle anlatıyordu:

“Amerikalılar gittikleri her yerde, mümkün olduğu kadar Amerikan vari bir yaşam alanı kurmaya çalışırlardı. Gittiğim her

verde, Avrupa'da, Türkiye'de ve Amerikalıların denizaşırı gittiği her yerde, askerler ve onların aile fertleri sadece gettoda içerisinde olanlarla beraber olup, ilişkiler kurardı. Yerel halkla tek iletişimleri Ordu Pazarları, market, kulüpler ve üsteki diğer tesislerde veya üssü çevreleyen ve üsse doğrudan hizmet sağlayan atölyelerde çalışanlarla olurdu.

Bana verdiği tavsiyeler için babama teşekkür borçluyum. "Üssün tüm cazibelerini görmezden gel. Üs içinde sıkışıp kalma, dışarı çık, şehre in, insanlarla tanış ve dışarıdaki gerçek dünyayı keşfet."

Châteauroux bu tanıma tamamen uyan bir yerdi. Amerikalıların bir askeri üs kurduğu her yerde durum aynıydı. Çok uzak bir yere gitseniz dahi, her zaman bir Ordu Pazarı, market, subay gazinosu, er gazinosu, bowling ve spor salonu bulabilirsiniz. Dünyanın her yerinde, Amerikalıların hiç dışarı çıkmadan çok rahat edebilecekleri küçük Amerika yaratıyoruz.

İşin ilginç yanı, gettodaki zenginliğin Châteauroux'daki Fransızlar tarafından gerçekten kıskanıldığını hiç görmedim. Fransızlar, Fransız olduklarından, İngilizlerin İkinci Dünya Savaşı sırasında ülkelerine gelen Amerikan askerlerini tarif etmek için kullandıkları "paralı, azgın ve fazlasıyla burada" açıklamasını kabullenmekte zorlanmamışlardı. Amerikan askeri şehre geldiyse onlarla yaşamayı öğreneceklerdi. Amerikalı bir aileyseniz, bir asker, karısı ve iki çocuğu tasarruflu bir yaşam sürüyorsanız, ay sonunu getirmek için uğraşıyorsanız, yiyeceklerinizi yerel olarak satın alıyorsanız, sizin Fransızlar hakkında, onların da sizin hakkınızda çok farklı izlenimleri olacaktır.

Tasarruflu yaşam, tam olarak babamın bahsettiği şeydi. Kasabada, üssün dışında yaşıyordunuz ve yerel hizmet ücretleri, kira ve her gün döviz kuruyla uğraşmak zorunda kalıyordunuz. Pazara gider, ekmeğinizi ve diğer temel ihtiyaçlarınızı Fransızlardan alırdınız. Dış dünya ile tanışırdınız. Bu sayede Fransızlar, Amerikalıların tamamının sosyal, "çirkin Amerikalılar" olmadığını anlamışlardı. Ama inanın bana, çok fazla çirkin Amerikalı da vardı."

CHAS, ilk birkaç yıl boyunca neredeyse hayal bile edilemeyecek gibi görünen bir taslak düşünceden başka bir şey değildi. La Martinerie'deki angaryalar, kaçınılmaz olarak iyi Amerikalının yaratıcılığını ve işlerin 'nasıl' yapılacağını göstermesine imkân sunacaktı. Amerikan dilinde kolayca 'işletmeci' olarak tanımlanan, ancak Fransa'da bir *girişimci* olarak takdir edilen René Coté'nin zor zamanlarda bilgili olması işini kolaylaştırmıştı. Coté, aşağıda detaylarını verdiğim girişimin yasal olup olmadığını hiçbir zaman tam olarak açıklamadı. İstenmeden elde edilen bir başarıyı anlatabilmek için üssün yakınlarında bir aile tarafından işletilen küçük bir bardan bahsetmek gerekiyordu. "Kasayla ucuz Fransız şarabı almak için üssün dışına çıkardık. Her birinde bir litrelik sekiz şişe bulunan iki kasa alırdık. Şarap ucuzdu ama güzeldi."

Coté, göbekli bir sobayı damıtma cihazına dönüştürmüş ve şarabı, bütün her şeyi tedavi eden bir ilaç üretmek için kullanmıştı ki elli yıl sonra hala bu ilacın patenti olması gerektiği konusunda ısrarcıydı. "Şarapları ısıtmak için şişeleri göbekli sobaya sarardık. Şarabı sargıdan çıkardıktan sonra tatlandırmak için şeker, karanfil, tarçın ve limon kabuğu ekledik. Bu sıcak içkinin tıbbi bir değeri olduğunu keşfettik. Kendi içkisini yapanlar, yapmayanlara göre çok daha az hasta oluyordu. Bu şaraba Amerikan Askeri Cini derdik."

Bir çöpçatanlık merkezi olarak değerini kanıtlamaya başladığında üs daha yeni açılmıştı. Bu konuda Nick Loverich'in yaşadıklarına kulak verin. O ilk yılın nemli ve kirlili angaryası, ona sadece birçok arkadaş kazandırmakla kalmamış, aynı zamanda çok ciddi paralar kazanmasına sağlayan bir cihazı kullanmasına yol açmıştı. Önceki askeri deneyim paha biçilmez olduğunu kanıtlayacaktı.

"İki yıldır donanmadaydım ve üniformalarımı ütüleyebilmek için her zaman yanımda ütü bulundurmayı öğrenmiştim. Sonunda Çadır Şehri'nde elektriğe kavuştuğumuzda, üniformamı ütölemek için ütümü çıkardım. Çadırdaki başka bir kişi ütümü fark etti ve çok geçmeden haber yayıldı. Bunu ütölemek için bir dolar ve şunu

ütülemek için bir dolar almaya başladım. Askerler, ütülü bir üniforma istiyorlarsa, çadırıma gelmeleri gerektiğini biliyorlardı.”

Onun gelişen işiyle birlikte, Loverich için neredeyse altmış yıl sonra bile hala bir peri masalı gibi görünen olaylar meydana gelmeye başladı. “Aslında biraz garip. İlk üç ay boyunca çadırlarda ve çamurda yaşadktan sonra, kıdemli başçavuşum kırsal bölgeye yapacağı ziyarette ona eşlik etmemi istedi. Bir günlük gezinti gibi bir şeydi. Issoudun kasabasına vardık. Ana yolda araba ile ilerlerken, yukarı doğru kafamı kaldırdığımda, balkonda duran bir kız gördüm. Çok ama çok güzel bir kızdı. Masal gibi, Romeo ve Juliet gibi bir şey. Kısmet gibi bir şey. Issoudun’a ilk gidişimdi ve daha sonra, onunda okula devam ettiği Paris’ten eve ilk defa döndüğü gün olduğunu öğrendim. Ona gülümsedim ve el salladım ve o da bana gülümsedi ve el salladı. Bu kaderdi.”

Ama kaderin karşılıksız kalması Nick için korkunç bir talihsizlik olurdu. Sürekli olarak Francoise’i görmesinin tek olası yolu ise bir araba sahibi olmasıydı. Toplu taşıma yoktu. İmdadına çok sevdiği ütüsü yetiştirdi.

“Araba almak için paraya ihtiyacım vardı. Satılık 1946 model bir Ford buldum. Üç ay boyunca boş zamanlarımda askeri üste kalıp kıyafet ütüledim ve sonunda arabayı alacak kadar para kazandım.”

Ütü, Loverich’e, Francoise ile neredeyse altmış yıllık bir evlilik, Corrine adında bir kız evlat ve mahalli bir şöhreti de içerisinde barındıran Fransa’da bir yaşam kazandırmıştı.

Üssün görevine geri dönersek. Üssün görevi Komünistleri bulmaktı. Öncelikle şunu söylemeliyim ki röportajlarımı yaparken birkaç iyi niyetli komünistten fazlasını bulmak benim için zor oldu. Berry’nin dört seçmenden birinin yakalarında veya bluzlarında gururla kırmızı bir gül sergilediği yıl 1951 değil, 2005 yılıydı. Yeme-içme mekânları kırmızı ile kaplanmış masalar ve kıpkırmızı pankartlarla süslenmişti. Belki de Joe McCarthy haklıydı. Komünistler her yerdedi ve bu da kısa süre önce Amerika’dan gönderilen bir grup genç, parlak çocuğun buralarda oyalanması için oldukça iyi bir sebepti.

Maurice Jaunot, “Askere yeni alınan gençlerin Amerika’daki sınıflarından ayrılmadan önce bütün Fransız erkeklerinin komünist, tembel ayyaşlar ve kadınların hepsinin fahişe olduğu konusunda bilgilendirildiğini duymuştum.” diyerek söze başladı. “Daha sonraları askerler bunların sadece bazılarının doğru olduğunu yavaş yavaş anladı. Hepimiz içki içmeyiz.” Jaunot, Amerikalılar geldiğinde Ulusal Güneybatı Havacılık İnşaat Şirketi (SNCASO) için çalışan yetenekli havacılık teknisyenlerinden biriydi.

Fabrikada her gün gezinen büyük kırmızı ayının gölgesi altında mücadele veren Amerikalılar ve Fransızlar arasında dil ve çalışma alışkanlıklarında farklılıklar vardı. “Amerikalı askerlerle takılan Jean Luneau adında bir arkadaşım vardı. Luneau’nun beraber çalıştığı Amerikalı bir iş arkadaşı ona her gün ‘Hey Jean, bir komünistin neye benzediğini biliyor musun?’ diye sorardı. Onun bu günlük sorularından bıkmış olan arkadaşım havacıyı dükkânın arkasına götürdü ve ona, “Şu adama bak, o komünist, diğer adama bak, o da komünist ve bu arada ben de komünistim” demişti. Sonrasında arkadaşım, bir daha Luneau’ya bu soruyu hiç sormadı. Buna çok gülmüştük.” diye anlatıyor Jaunot.

Ama sıkı komünist olanlar için bu gülünecek bir konu değildi. Amerikalıların ilk gelişinden birkaç hafta sonra, “ABD Evine Dön” ve “Yankee Evine Dön” pankartları ve duvar yazıları Châteauroux ve Déols’un yanı sıra çevredeki kırsal bölgelerde görülmeye başlamıştı. On binlerce yoksul ve işsiz Berrichonlu için, bu yazıların aktardığı duyguların üzerlerinde çok fazla bir etkisi yoktu, daha iyi zamanların geleceği konusunda umutluydular. Belki bu umudu onlara Amerikalılar verebilirdi.

1951 -- Soğuk Savaşın Seçmeceler – 1952

- Mayıs 1951’de ABD Ordu İstihbaratı, Çin komünist birliklerinin Kuzey Kore’ye kitlesel bir şekilde sızdığını ilk kez doğrularak haftalarca süren spekülasyonlara son verdi.
- Siyah Beyaz TV yayını, Haziran ayında CBS televizyonu varyete programının renkli olarak yayınlanmasıyla birlikte ortadan kalktı.
- Haziran ayında General Jean de Tassigny’nin Fransız kuvvetleri, komünist Viet Minh’i bozguna uğrattı ve Kuzey Vietnam’daki Kızıl Nehir Deltası’ndaki düşman alanlarını ortadan kaldırdı.

- Mickey Spillane, seks dolu *One Lonely Night* ve *The Big Kill* kitaplarıyla birlikte, müstehcen suç kurgusunun kralı olarak ününü pekiştirdi.
- Mad dergisi, içi bir sürü saçma mesajlar ve çılgın hicivlerle dolu 32 sayfalık bir çizgi roman olarak Mayıs 1952'de ilk baskısını yaparken ikonik Alfred E. Neuman karakteri ortaya çıktı.
- 11 Temmuz, Cleveland'lı disk jokey Alan Freed, radyo programı Moondog House'da çalınan parçalar için ritim ve blues ya da 'zenci müziği' ifadeleri yerine 'Rock-n-Roll' ifadesini kullanarak yeni bir tabir icat etti.
- 1952 Başkanlık adayları, Cumhuriyetçi Dwight Eisenhower ve Demokrat Adlai Stevenson oldu. Ülkenin ilk siyasi TV reklamı bu seçimlerde yayımlandı. Stevenson'ın, *I Love Lucy* isimli program esnasında yayınlanan reklamı, milyonlarca dizi hayranını kızdırdı.
- İngiltere'nin ilk atom bombasını başarıyla test etmesinden bir ay sonra, 1 Kasım'da Başkan Harry Truman, ilk hidrojen bombasının Pasifik'teki Eniwetok'ta başarıyla test edildiğini duyurdu.

You've Just Finished your Free Sample

Enjoyed the preview?

Buy: <http://www.ebooks2go.com>